

Verkställande direktören Hans Stråberg
Electrolux AB
105 45 STOCKHOLM

Om avskrivning av goodwill m.m.

1. Frågorna

Övervakningspanelen kritiserade i beslut den 29 januari 2004 Electrolux för att i årsredovisningen för år 2002 inte i tillräcklig mån ha beskrivit de faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen av att viss goodwill skall skrivas av enligt en nyttjandeperiod om 40 år.

Electrolux har i årsredovisningen för år 2003, i likhet med föregående år, redovisat avskrivning av goodwill avseende fyra företagsförvärv samt beträffande varumärket Electrolux i Nordamerika enligt en nyttjandeperiod om 40 år. I noterna anges bl.a. följande:

” Under de senaste årtiondena har Electrolux gjort ett stort antal förvärv. För fyra av dessa tillämpar Electrolux avskrivningstider på 40 år, nämligen för den goodwill som uppstått för de stora strategiska förvärven av Zanussi, White Consolidated Industries, American Yard Products och Email. Dessa förvärv har givit Electrolux betydande marknadsandelar i Europa, Nordamerika och Australien liksom en ledande global ställning. Den bransch inom vilken koncernen är verksam är relativt stabil där stora marknadsandelar är en viktig framgångsfaktor genom att de möjliggör skalfördelar och skapar inträdesbarriärer för nya konkurrenter. Zanussi, White Consolidated Industries och American Yard Products förvärvades under 1980-talets slut när nyttjandeperioder på 40 år var i enlighet med då gällande internationell praxis. Erfarenheterna från dessa förvärv visar tydligt på nyttjandeperioder som klart överskrider 40 år, vilket gav stöd för beslutet att tillämpa en nyttjandeperiod på 40 år för förvärvet av Email 2001. Bokfört värde på goodwill kontrolleras löpande och beräknade nyttjandevärden indikerar att de valda nyttjandeperioderna är klart godtagbara för dessa förvärv. Goodwillavskrivningen för dessa fyra förvärv uppgick 2003 till 105 Mkr./.../Rättigheten att använda varumärket Electrolux i Nordamerika, som förvärvades i maj 2000, avskrivs i koncernredovisningen på 40 år. En av koncernens nyckelstrategier är att utveckla färre men starkare varumärken, och detta förvärv ger Electrolux rätten att använda varumärket Electrolux världen över. Även om den bedömda ekonomiska livslängden anses obestämbar, fastställdes den till 40 år under 2000, i överensstämmelse med den som används för goodwill vid strategiska förvärv i Nordamerika.”

Även i noten 13, Immateriella anläggningstillgångar, anges att goodwillavskrivningen för de fyra stora förvärven under 2003 uppgick till 105 Mkr.

Övervakningspanelens kansli har i brev till Electrolux den 15 september och den 28 oktober 2004 bl.a. ifrågasatt om bolaget har lyckats visa att de aktuella goodwillposterna eller det förvärvade varumärket har en sådan specifik livslängd på just 40 år samt om bolagets uppgift att koncernredovisningen upprättats med tillämpning av Redovisningsrådets rekommendationer mot denna bakgrund är riktig. Kansliet har också ifrågasatt om det är riktigt att på sätt som Electrolux gjort redovisa jämförelsestörande poster på en egen rad i den funktionsindelade resultaträkningen.

Electrolux har i brev till kansliet den 15 oktober 2004 i huvudsak anfört följande. Efter påpekande från kansliet och beslut från panelen utökades beskrivningen i årsredovisningen för 2003 av motiven bakom valet av fyrtioåriga nyttjandeperioder för de fyra förvärvade verksamheterna och varumärket Electrolux. I not 13 på sid 55 anges årets goodwillavskrivning för de fyra förvärvade verksamheterna, 105 MSEK, för att ge läsarna en uppfattning om effekterna av fyrtioåriga nyttjandeperioder. Som framgår av årsredovisningen, har dessa förvärv givit bolaget dess ledande ställning i världen vilket stöds av beräknade nyttjandevärden. De tillgångar bolaget förvärvat, som ett led i denna process, stöder specifikt avskrivningsperioder på över 20 år. Följaktligen anser bolaget bestämt att denna ställning innebär ekonomiska fördelar under en period om 40 år. Bolaget har inte tolkat punkt 68 som ett absolut förbud mot längre nyttjandeperioder och tycker inte att en övergång till tjuogoåriga nyttjandeperioder skulle bidra till en mer rättvisande bild av Electrolux. - När det gäller redovisningen av jämförelsestörande poster framgår av not 1 på sid 47 i årsredovisningen att händelser och transaktioner vilkas resultateffekter är viktiga att uppmärksamma när periodens resultat jämförs med andra perioder redovisas på särskild rad i resultaträkningen och segmentsrapporteringen. Detta underlättar förståelsen för bolagets utveckling och överensstämmer helt med bolagets interna rapportering och uppföljning. Bolaget är också noga med att i förvaltningsberättelse och i delårsrapporter inleda med resultat och övriga nyckeltal enligt resultat- och balansräkningar (alltså inklusive jämförelsestörande poster) för att sedan redogöra för resultat och övriga nyckeltal exklusive jämförelsestörande poster. Redovisningen av jämförelsestörande poster i resultaträkningen är möjlig enligt 3 kap. 4 § tredje stycket årsredovisningslagen och strider inte heller mot Redovisningsrådets rekommendation RR 4 eller Akutgruppens uttalande URA 10.

Övervakningspanelens ordförandegrupp beslutade den 9 november 2004 med stöd av 3 kap. 1 § panelens arbetsordning att panelen skall behandla frågorna

1. om bolaget i tillräcklig mån har beskrivit de faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen av att viss goodwill skall skrivas av enligt en nyttjandeperiod om 40 år,
2. om bolaget har iakttagit vad som anges i punkterna 9 och 11 i RR 22 Utformning av finansiella rapporter, samt
3. om bolagets redovisning av jämförelsestörande poster i resultaträkningen står i överensstämmelse med gällande lag och regler.

I brev till panelens kansli den 26 november 2004 har Electrolux, utöver vad som tidigare anförts i fråga om redovisningen av jämförelsestörande poster, anfört att ett stort antal bolag i Sverige och utomlands har valt att på ett liknande sätt särskilja större poster i redovisningen.

2. Övervakningspanelens bedömning

Avskrivning av goodwill

Vid prövning av nyttjandeperiodens längd vid avskrivning av goodwill gäller för årsredovisningen 2003 samma regelverk som var tillämpligt för årsredovisningen 2002, dvs. 4 kap. 4 § årsredovisningslagen samt Redovisningsrådets rekommendation RR 1:00 Koncernredovisning, främst punkterna 54, 58, 60, 61, 66 och 95.

Electrolux har i resultaträkningen för år 2003, i likhet med föregående år, skrivit av viss goodwill enligt en nyttjandeperiod om 40 år. De faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen av att nyttjandeperioden skall vara just 40 år har dock inte på något avgörande sätt beskrivits annorlunda än i föregående års årsredovisning. Tvärtom anges i årsredovisningen: ”Erfarenheterna från dessa förvärv visar tydligt på nyttjandeperioder som klart överskrider 40 år.” Det förtjänar påpekas i sammanhanget att föreliggande problem inte sammanhänger med ett att regelverket innehåller ”ett absolut förbud mot längre nyttjandeperioder” än 40 år utan med att de faktorer som leder fram till den specifika nyttjandeperiod som används skall ha visats. En hänvisning till internationell praxis utgör inte en sådan faktor. Beträffande bolagets uppfattning om ”rättvisande bild” skall här anmärkas att utgångspunkten är att regelverket skall följas, men att avvikelser i visst fall kan göras om så erfordras för att ge en rättvisande bild.

Övervakningspanelen finner med hänsyn till det anförda att den kritik som panelen riktade mot Electrolux avseende årsredovisningen 2002 egentligen har samma bärkraft beträffande årsredovisningen för 2003. Panelen anser dock att man inte kan bortse från att regelsystemet nu står inför en förändring och att ett byte av redovisningsprincip kort tid före införandet av IFRS 3 skulle kunna ge upphov till viss förvirring och osäkerhet. Föreliggande problem har emellertid sitt ursprung i att Electrolux under ett antal år har gjort ifrågasättande avskrivningar till synes utan stöd i gällande regler.

Panelen har noterat att Electrolux i not återger årets goodwillavskrivning för de fyra verksamheterna för att ge läsarna en uppfattning om fyrtyoåriga nyttjandeperioder. Detta och vad Electrolux i övrigt anför indikerar att Electrolux har förstått att en avvikelse från gällande regler har gjorts, något som i vart fall bör ha stått klart för Electrolux efter det att Electrolux kritiserades för samma sak beträffande årsredovisningen 2002. Bolaget har ändå inte lämnat sådana upplysningar om avvikelsen som föreskrivs i punkterna 9 och 11 i RR 22 Utformning av finansiella rapporter. Panelen får i anslutning härtill betona att iakttagandet av dessa regler är av stor betydelse. Med anledning av att Electrolux har lämnat viss uppgift i not, vilket panelen i och för sig finner värdefullt, får panelen erinra om att avvikelser från Redovisningsrådets rekommendationer inte kan rättfärdigas genom noter (se punkten 10 i RR 22).

Med hänsyn till de speciella omständigheter som trots allt föreligger i förevarande fall anser panelen att – med de erinringar som ligger i det nyss anförda – kritik i denna del skall riktas mot Electrolux endast för att Electrolux inte iakttagit vad som föreskrivs i punkterna 9 och 11 i RR 22.

Jämförelsestörande poster i resultaträkningen

Enligt 3 kap. 3 § årsredovisningslagen (1995:1554) skall en resultaträkning upprättas enligt *någon* av de uppställningsformer som anges i bilagorna 2 och 3, dvs. antingen med kostnadsslagsindelning eller med funktionsindelning. I förarbetena till nämnda lag (se prop. 1995/96:10 del II s. 189) görs förtydligandet att olika uppställningsformer inte kan kombineras. Enligt Övervakningspanelens bedömning innebär detta att även om lagstiftningen i övrigt lämnar ett visst utrymme för att anpassa uppställningsformen till det enskilda företagets förhållanden (se 4 och 11 §§ samma kapitel) den uppställningsform som företaget valt inte får samtidigt ge uttryck för både kostnadsslag och funktioner. Det

regelverk i övrigt som är tillämpligt på koncernredovisningar i aktiemarknadsbolag innehåller regler av väsentligen samma innebörd.

Electrolux har i koncernresultaträkningen, upprättad med funktioner som indelningsgrund, redovisat en post ”Jämförelsestörande poster”, vilken för övrigt är en post som i sig inte kan anses ge uttryck för en funktion. De av Electrolux återopade omständigheterna att bolaget anser att redovisningen av jämförelsestörande poster i den externa rapporteringen underlättar förståelsen av koncernens utveckling och att också ett stort antal bolag i Sverige och utomlands har valt att på ett liknande sätt särskilja större poster i redovisningen, utgör inte i och för sig tillräckliga skäl för att godta en avvikelse från regelverket. Panelen ger dock Electrolux så till vida rätt i vad bolaget anfört att URA 10, men för övrigt redan punkt 12 i RR 4, skapar osäkerhet om vad som i grund och botten gäller. I sistnämnda punkt anges det således som ett alternativ till att i not upplysa om resultateffekten av poster av berört slag att i stället särredovisa resultateffekten i resultaträkningen. Redovisningsrådets Akutgrupp har i uttalandet URA 10 ”Jämförelsestörande poster”, punkten 2, angett att ”Om ett företag i resultaträkningen redovisar jämförelsestörande poster i en summapost, vilket saknar stöd i RR 4, skall information om de händelser och transaktioner som gett upphov till posterna specificeras i not.” Det förtjänar också beaktande att det i FARs schema för resultaträkningen har funnits en egen rad för jämförelsestörande poster. Denna rad togs bort i oktober 2003 men utgåvan av FARs samlingsvolym var inte tillgänglig förrän en bit in på år 2004, dvs. när Electrolux med all sannolikhet redan hade upprättat årsredovisningen för år 2003.

Enligt Övervakningspanelen kan det visserligen ifrågasättas om det egentligen är tänkt att regelverket skulle anses tillåta att det över huvud taget i koncernresultaträkningen tas in en särskild post ”Jämförelsestörande poster”, oavsett vilken indelningsgrund som använts för resultaträkningen. Det kan i sammanhanget anmärkas att begreppet ”Jämförelsestörande poster” förekommer varken i årsredovisningslagen eller i regelverket utom i nämnda uttalande av Akutgruppen. Mot den i det föregående angivna bakgrunden finner panelen emellertid att Electrolux inte skall kritiseras för att i årsredovisningen för år 2003 ha redovisat jämförelsestörande poster på en egen rad i resultaträkningen.

3. Övervakningspanelens slutsats

Övervakningspanelen kritiserar Electrolux för att i årsredovisningen för år 2003 i strid med punkt 9 i Redovisningsrådets rekommendation RR 22 Utformning av finansiella rapporter inte ha gjort någon reservation beträffande den avvikelse från gällande regler som ligger i avskrivningen av viss goodwill enligt en nyttjandeperiod om 40 år samt för att inte ha lämnat alla de övriga upplysningar till följd av avvikelsen som krävs enligt punkten 11 i samma rekommendation.

På Övervakningspanelens vägnar

Hans-G Solerud

I panelens avgörande har deltagit f.d. justitierådet Hans-G Solerud, ordförande, direktör Clas Reuterskiöld, v. ordförande, direktör Ulf Egenäs, direktör Catarina Fritz, direktör Kajsa Lindståhl och direktör Mats-Olof Ljungkvist.

Panelens beslut är enhälligt.